

VICENT CUCARELLA

“El problema del finançament no és entre autonomies, sinó entre Estat i autonomies”

Fins fa sis mesos, Vicent Cucarella (Alzira, 1967) era un dels més grans experts en finançament del País Valencià. Des del passat juny, a més, aquest economista de l'IVIE és el síndic de comptes. “Comptabilitzar ingressos ficticis –assegura– no és una pràctica tècnica i comptable adequada”.

*Entrevista de Violeta Tena
Fotografia de Miguel Lorenzo*

A bans de convertir-se en síndic, l'havien temptat per formar part del Govern del Botànic en el segon esglaó. Aleshores, va dir que no. En canvi, quan el juny li proposaren la Sindicatura, va fer un pas endavant. Per què?

—És veritat que m'oferiren una secretària autonòmica d'Economia però ho vaig rebutjar. D'una banda, perquè done molta importància a la conciliació de la vida familiar i laboral i sabia que si acceptava una secretària autonòmica la meua agenda estaria molt condicionada per les responsabilitats públiques. D'una altra banda, sóc una persona a qui agrada assumir responsabilitats però no he tingut mai relació directa amb la política, que és un món que em resulta aliè.

—La setmana abans que es fera públic el seu nomenament com a síndic, va penjar en el mur del seu Facebook uns versos d'Estellés, els d'“Assumiràs la veu d'un poble”.

—Sí, era una manera de donar resposta als rumors que corrien. Vaig

publicar-ho, d'una banda, perquè Estellés és un poeta que m'agrada molt. De l'altra, perquè sempre he pensat que les persones que des de fora hem defensat la necessitat de valencianitzar les institucions i tecnificar-les, ara que tenim l'ocasió, tenim una certa obligació de fer un pas endavant.

—La proposta li la va fer Fran Ferri, síndic de Compromís. Alguns han dit que vostè representa la quota de Compromís; d'altres que és un independent. Vostè com se sent?

—Si t'he de ser sincer, jo a Ferri ni el coneixia ni hi havia parlat. I, de fet, no hi he tornat a parlar des que em cridà per dir-me que el meu nom havia estat acceptat. Sé que es va proposar el meu nom i tots els grups van estar-hi d'acord, excepte Podem, a qui agradava el meu perfil però no estava d'acord en el sistema d'elecció. Supose que Compromís em va triar a mi perquè coneixia la meua feina en l'àmbit de la investigació tècnica.

He de dir, després de mig any

exercint-hi, que la Sindicatura és un organisme on es treballa amb molta independència. A més, és una institució molt reconeguda fora de l'àmbit del País Valencià per la innovació que hem aplicat en l'àmbit de l'auditoria. Hem estat pioners en molts aspectes i això es valora molt. En canvi, els valencians, que tenim una certa tendència a criticar-ho tot, no ho valorem de la mateixa manera. Hi ha molta gent que pensa: “Amb tanta corrupció com va haver-hi, i la Sindicatura no hi va dir res?”. Però això no és cert: la Sindicatura sí que va advertir. El que passa és que les competències de la Sindicatura arriben fins on arriben. La Sindicatura fa una fiscalització i, en ella, pot detectar un fraccionament de contracte indegut, però no pot saber què hi ha darrere d'aquest fraccionament perquè això no entra dins les seues competències. Si cal, ho envia al Tribunal de Comptes i l'avis de les anomalies. És més, en aquells casos en què es detecta que hi ha indicis de responsabilitat comptable, s'envia també a la Fiscalia. →

⊕ UN VALENCIANISTA A LA SINDICATURA DE COMPTES

L'ampli despatx que ocupa Vicent Cucarella en la segona planta de la Sindicatura de Comptes —un edifici que passa desapercbut al carrer de Sant Vicent de València— res no té a veure amb el cubicle de vuit metres quadrats que fins l'estiu passat ocupava a l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (IVIE). De les parets pengen quadres de l'Equip Crònica, Genovés i Manuel Hernández Mompó. La decoració, com l'equip humà que envolta Cucarella, és l'heretada del seu antecessor, Rafael Vicente Queralt. Al nou síndic no li ha calgut canviar res. S'hi sent a gust, diu, aquest alzireny a la vora de la cinquantena, amant de la natura i del senderisme, admirador de Vicent Andrés Este-

llés. El seu no és un perfil clàssic per aquesta institució. És al·lèrgic a la corbata; intenta sempre que pot moure's en bicicleta; i té encara un d'aquells telèfons mòbils amb tapa que has d'obrir per parlar-hi. Diu que mentre li dure no pensa canviar-lo. Precisa-ment sobre l'obsolescència programada, la insostenibilitat del creixement econòmic i la finitud dels recursos mediambientals del planeta versa el seu darrer llibre, *Economia per a un futur sostenible*. "No podem créixer indefinidament —assegura—. Un organisme que creix indefinidament és un càncer".

La seua altra gran inquietud és la del finançament autonòmic, un matèria en què és un expert. De fet, el seu llibre *El finançament valencià, de la submissió al canvi necessari* ha estat cabdal per divulgar una problemàtica econòmica que colla l'Estat del benestar al País Valencià.

→ Per tant, la Sindicatura té la responsabilitat de fiscalitzar, però no podem sancionar.

—Podem va presentar una proposta de llei per modificar la llei que regula la Sindicatura de Comptes. En quin sentit creu que hauria de donar-se aquesta modificació?

—De moment és una qüestió que estan parlant entre els grups polítics. Com a Síndic el que puc dir és que segurament hi ha aspectes que es podrien canviar. Potser hauríem de plantejar-nos si la Sindicatura ha de tenir o no capacitat sancionadora; o, si com s'ha plantejat en alguna ocasió anterior, s'haurien de limitar el nombre de mandats.

—També Podem ha estat la impulsora de l'Agència Antifrau. Les competències d'aquesta agència poden col·lidir amb les de la Sindicatura?

—Jo crec que cal veure-ho com a entitats complementàries. A mi em sembla bé que s'haja creat l'Agència. Ara, però, caldrà tenir clar quines són les competències de cadascú. Hi ha molts aspectes que nosaltres fem molt bé de fa molt de temps i altres aspectes als quals nosal-

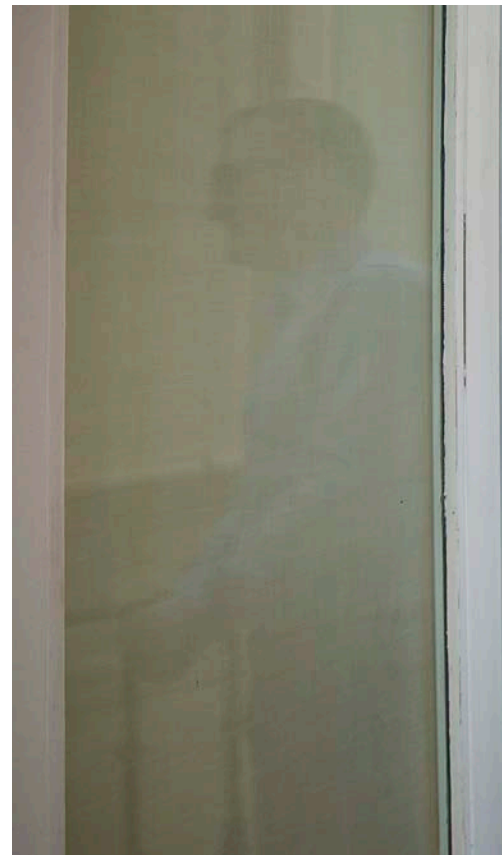
tres no podem arribar i on potser ells sí que podrien. Crec que des de la col·laboració es podrien fer moltes coses.

—L'any vinent auditaran els comptes de 2016, els primers dissenyats pel Govern del Botànic, en els quals es van incloure uns ingressos ficticis, és a dir, uns ingressos que representaven els més de mil milions d'euros que el País Valencià hauria de rebre per l'infrafinançament però que en realitat no rep. Des del punt de vista tècnic, això és correcte?

—Jo sempre dic que en la Sindicatura fem informes, no fem política. En anys anteriors la Sindicatura ja ha cridat l'atenció per aquest tipus de partides i hi continuarà apareixent. És una mesura adequada des del punt de vista polític? Això ho han de decidir els polítics, no és cosa nostra. El que sí que podem dir és que no és una pràctica tècnica i comptable adequada. Tot el món ho sap, això.

—I la seua opinió com a expert en finançament?

—En aquest sentit, sóc de l'opinió que cal anar bregant per aconseguir un millor finançament. El Govern ha

optat per situar en aquest àmbit la seua reivindicació. El que cal fer és continuar fent patent que tenim un problema greu de falta de finançament.

—Abans d'ocupar la Sindicatura, vostè va centrar la seua activitat en la investigació sobre el finançament. A hores d'ara aquesta és una qüestió que es situa al capdavant de l'agenda política, quan fa cinc anys ningú no en parlava. Com es mira aquesta evolució?

—Em sembla que s'ha avançat quant a conscienciació. Hem superat el debat tècnic i la qüestió s'ha divulgat molt. El fet que el Govern s'haja posat les piles ha ajudat. Ha estat molt important la tasca aglutinadora de sindicats, grups polítics, universitats i tercer sector. La gent s'ha adonat que el finançament és l'arrel de molts dels problemes que tenim els valencians. Sense finançament no tenim una bona sanitat, ni educació, ni possibilitat de fer política de foment industrial.

Per tant, en l'àmbit intern estem tots convençuts sobre la qüestió. Però això no és suficient: ara hem de seguir fent pinya i que aquesta no s'ensorre. Ara

toca convèncer altres comunitats autònomes perquè s'afegisquen als plantejaments valencians, perquè altrament hi ha el risc que s'apunten a qualsevol model que millore la seua posició actual, sense valorar l'equitat del nou sistema. Els valencians fa temps que defensem un model més equitatiu tant des del punt de vista horitzontal com vertical. La nostra proposta és més justa perquè respecta l'equitat entre comunitats autònomes i diferents nivells de l'administració.

—En aquest sentit, però, cap autonomia no s'ha adherit al model valencià. No sembla molt bon comentament...

—S'ha de tenir en compte que som l'únic territori que, tot i tenir una renda per càpita inferior a la mitjana, aportem al sistema més del que rebem. Molts altres territoris tenen dèficit fiscal però nosaltres som els únics que, tot i ser pobres, aportem més del que rebem. És cert, doncs, que la nostra posició és singular i per tant estem un poc a soles.

El que cal fer és convèncer tothom que la proposta que es fa des de València no està pensada per satisfer els valen-

cians sinó per arreglar el sector públic i assegurar l'Estat de benestar. No és lògic que en el programa d'estabilitat no es tinga en compte que són les comunitats autònomes les que suporten les principals despeses derivades de l'Estat de benestar. L'administració central es queda més ingressos dels que li pertoenen d'acord amb el pes de les seues despeses, tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu. L'administració central s'ha entestat a quadrar els pressupostos sense tenir en compte que sanitat i educació tenen una dinàmica que no depèn del cicle econòmic.

—Però és un poc ingenu pensar que l'Estat accepte reduir els seus ingressos.

—A l'administració central li interessa mantenir sempre un pes més gran en els ingressos perquè així té la clau per fer passar les comunitats autònomes per on ells vulguen. Ara bé, el plantejament que es fa des d'ací ha de convèncer, primer les comunitats autònomes, i el ministeri. Hem de fer-los entendre que si no es modifica aquest sistema, avancem cap al desballestament del model de benestar.

El ministeri pot desentendre-se'n, però tothom sap en què ha derivat aquest desenteniment en el cas català.

—També proposen que es revise l'estatu quo, és a dir, que, al contrari del que ha passat fins ara, no cal que les autonomies mantinguen la seua posició en el rànquing després de modificar el model.

—El problema amb l'estatu quo és que les modificacions que hi ha hagut en les darreres revisions sempre eren amb l'objectiu de donar equitat a la distribució. Per exemple, l'actual fons de garantia dels serveis públics fonamentals està ben dissenyat. El problema és que s'han afegit altres fons que distorsionen el fons de garantia, com ara el fons de suficiència. Això ho distorsiona tot.

En definitiva, el que l'experiència demostra és que resulta difícil fer un nou model de finançament si no es posen més diners damunt de la taula. El que cal fer en aquesta reforma del sistema de finançament és qüestionar el repartiment horitzontal però també el vertical, és a dir, el que es fa entre l'administració central i les autonomies. Si solucionem la qüestió de l'equitat vertical —que ara no està ben solucionada perquè l'Estat es queda més diners dels que li corresponen— podrem abordar millor la qüestió de l'equitat horitzontal perquè hi haurà més diners a repartir. Si l'administració central cedeix més diners, això permetrà que les autonomies més ben finançades mantinguen la seua posició, mentre que les que estan molt malament milloraran. El cavall de batalla és convèncer tothom que ací hi ha una falta d'equitat vertical en la distribució dels ingressos entre l'administració central i les comunitats autònomes. Hi ha raons perquè totes les comunitats autònomes es queixen per la falta de recursos, però el problema no és entre les comunitats autònomes, sinó entre comunitats autònomes i Estat.

—En la proposta de model de finançament de la Generalitat s'insta a revisar el cupo basc i navarrès. És molt agosarat, això.

—Jo no he qüestionat mai la foralitat. Els bascos i navarresos tenien uns furs i em sembla molt bé que es respecten. En canvi, critique el fet que, com passa ara, les comunitats amb cupo no contribueixen al principi de solidaritat com els correspondria. Cal recalculer el cupo i l'aportació basca. ●